ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas arhīva Nr. A42-00890-22/42
ECLI:LV:ADRJRTN:2022:0420.A420259421.2.S

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2022.gada 20.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Māris Šļakota,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu reģistrētas izmaiņas informācijā par reģistrētu medību iecirkni, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. D/ vērsās Valsts meža dienesta Dienvidlatgales virsmežniecībā ar 2021.gada 2.augusta iesniegumu, lūdzot izslēgt pieteicējam piederošo zemes vienību no Sporta un atpūtas biedrības "/nosaukums/" medību iecirkņa, kā arī reģistrēt jaunu medību tiesību lietotāju, pamatojoties uz aktuālo noslēgto medību līgumu. Iesniegumam pievienots /pers. D/ 2021.gada 2.augusta paziņojums Sporta un atpūtas biedrībai "/nosaukums/" par medību tiesību līguma laušanu.

Ar Dienvidlatgales virsmežniecības 2021.gada 17.augusta lēmumu Nr.VM4.8-12/584 atteikts izdarīt grozījumus informācijā par reģistrētu medību iecirkni. Pieteicējs minēto lēmumu apstrīdēja.

[2] Valsts meža dienests ar 2021.gada 6.oktobra lēmumu Nr.VMD1-20/873 atstāja negrozītu zemākas iestādes lēmumu, norādot turpmāk minēto pamatojumu.

[2.1] Medību tiesību līgums nevar tikt izbeigts kā patapinājuma līgums, t.i., atprasot lietu. Saskaņā ar Civillikuma 1948.pantu patapinājuma priekšmets var būt kustamas vai nekustamas lietas, kas ir tikai ķermeniskas lietas. Savukārt Civillikuma 2113.pants nosaka, ka nomas priekšmets var būt arī tiesības, kas ir bezķermeniska lieta.

Ar medību tiesību līgumu medību tiesību īpašnieks nodod medību tiesību lietotājam medību tiesības, kas no liettiesiskā iedalījuma ir bezķermeniska lieta. Medību līgums pēc savas juridiskās dabas ir medību tiesību nomas līgums, nevis patapinājuma līgums. Neskatoties uz to, ka izskatāmajā gadījumā līgumā nav noteikta nomas maksa, būtībā atlīdzinājums ir medības kā tādas, kuru rezultātā īpašnieka mežs tiek pasargāts no postījumiem.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 30.jūlija noteikumu Nr.449 "Valsts meža dienesta nolikums" 4.8.apakšpunktu Valsts meža dienesta kompetencē ir medību iecirkņu reģistrācija. Valsts meža dienests nav kompetents izskatīt jautājumus par medību tiesību nodošanas līgumu spēkā esību, tajā skaitā to raksturu. Šādi strīdi risināmi civiltiesiskā kārtā.

[2.2] Apstrīdēšanas iesniegumā nav precizēta konkrēta zemes vienība vai zemes vienības, kas izslēdzamas no Sporta un atpūtas biedrības "/nosaukums/" medību iecirkņa.

[2.3] Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 22.jūlija noteikumu Nr.421 "Medību noteikumi" (turpmāk – Medību noteikumi) 14.5.punktu medību līgumā ietver līguma izbeigšanas (laušanas) un termiņa pagarināšanas noteikumus. Medību noteikumu 19.2.punkts nosaka, ka Valsts meža dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt medību iecirkni vai izdarīt grozījumus informācijā par reģistrētu medību iecirkni saistībā ar jauna medību līguma reģistrāciju, ja medību līgums nesatur visas Medību noteikumu 14.punktā minētās sastāvdaļas. Savukārt Medību noteikumu 110.punkts nosaka, ka Medību noteikumu 14.punktā minētās prasības piemēro medību līgumiem, kas noslēgti vai grozīti pēc šo noteikumu spēkā stāšanās.

Attiecīgi saskaņā ar Medību noteikumu 110.punktu Valsts meža dienests nav tiesīgs atteikt reģistrēt medību līgumu medību iecirknī, kas noslēgts pirms 2014.gada 1.augusta, pamatojoties uz Medību noteikumu 19.2.punktu. Lietā esošais 2013.gada 26.jūlija līgums satur līguma izbeigšanas (laušanas) noteikumus.

[3] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu reģistrētas izmaiņas informācijā par reģistrētu medību iecirkni, izdošanu, t.i., par pieteicējam piederošo zemes vienību izslēgšanu no Sporta un atpūtas biedrības "/nosaukums/" medību iecirkņa. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Tā kā Sporta un atpūtas biedrību "/nosaukums/" neveic medības atbilstoši medību resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem un šāda rīcība nodara būtisku kaitējumu pieteicēja īpašumam, pieteicējs ar vienpusēju uzteikumu ir izbeidzis ar Sporta un atpūtas biedrību "/nosaukums/" noslēgto līgumu. Valsts meža dienests norāda, ka nav kompetents izskatīt jautājumu par medību tiesību nodošanas līgumu spēkā esību, ka jautājums risināms civiltiesiskā kārtā. Taču, neskatoties uz minēto, Valsts meža dienests atsaka izdarīt grozījumus informācijā par medību tiesību lietotāju, atsaucoties uz to, ka līgums nav izbeigts tajā paredzētajā kārtībā. Dienests ignorē faktu par līguma vienpusēju izbeigšanu, lai gan par to nepastāv strīds starp līguma pusēm.

[3.2] Līgumā nav ietverti līguma izbeigšanas (laušanas) noteikumi, kā to paredz Medību noteikumu 14.5.punkts, jo līgums noslēgts pirms minēto noteikumu pieņemšanas. Tādēļ šajā gadījumā nav iespējams iesniegt pierādījumus par līguma izbeigšanu, ievērojot līgumā noteikto kārtību. Tas, ka līgums

satur vispārīgu frāzi, ka līguma darbību var izbeigt, pusēm savstarpēji labprātīgi vienojoties, nenozīmē, ka ar to ir atrunāti līguma izbeigšanas (laušanas) gadījumi Medību noteikumu izpratnē.

[3.3] Pieteicējs arī nenorāda, ka līgums tiek izbeigts tajā noteiktajā kārtībā. Pieteicējs izmantojis zemes īpašnieka tiesības un ir vienpusēji uzteicis noslēgto beztermiņa un bezatlīdzības medību līgumu, jo Sporta un atpūtas biedrība "/nosaukums/" neveic medības atbilstoši medību resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem un šāda rīcība nodara būtisku kaitējumu pieteicēja īpašumam.

[3.4] Valsts meža dienesta nostāja nozīmē to, ka līgums, ja vien ar otru pusi netiks noslēgta rakstveida vienošanās, nekad un nekādos apstākļos nevarēs tikt izbeigts un pieteicējs nekad nevarēs nodrošināt atbilstošu medību veikšanu savā īpašumā. Šāda nostāja ir acīmredzami absurda un prettiesiska, jo Civillikums paredz vairākus gadījumus, kad līgums var tikt vienpusēji lauzts jeb uzteikts.

[3.5] Pieteicējs piekrīt, ka administratīvajā procesā nav jārisina jautājums par līguma tiesisko dabu, kā arī par pieteicēja uzteikuma spēkā esību. Ja otra līguma puse uzskata, ka pieteicējs līgumu uzteicis prettiesiski, tad šai līguma pusei arī ir visas tiesiskas iespējas to apstrīdēt civiltiesiskā kārtībā.

[3.6] Ja Valsts meža dienestam nav saprotams, kuru zemes vienību pieteicējs lūdz izslēgt no medību iecirkņa, šo jautājumu varēja precizēt.

[4] Tiesai iesniegtajā paskaidrojumā Valsts meža dienests neatzina pieteikumu, pamatojoties uz pārsūdzētā lēmuma argumentiem. Papildus norādīja, ka nav iestājies neviens no Medību noteikumu 20.punktā noteiktajiem gadījumiem, kad Valsts meža dienests pēc savas iniciatīvas vai iesnieguma saņemšanas pieņem lēmumu par zemes vienības vai tās daļas izslēgšanu no medību iecirkņa. Arī saskaņā ar Medību noteikumu 20.4.apakšpunktu nav tiesiska pamata izslēgt pieteicēja zemes vienību no Sporta un atpūtas biedrības "/nosaukums/" medību iecirkņa, jo 2013.gada 26.jūlija medību līgums nav izbeigts līgumā noteiktajā kārtībā, t.i., nav iesniegti pierādījumi par līgumslēdzēju pušu labprātīgu rakstisku vienošanos par līguma darbības izbeigšanu. Augstākās tiesas 2014.gada 17.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-323/2014 (A420804610) 7.punktā un 2015.gada 17.decembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-905/2015 (A420542612) 8.punktā minēts, ka strīdi par medību tiesību lietošanu ir civiltiesiska rakstura, jo medību tiesību lietošanas tiesiskās attiecības ir privāttiesiskas, to dalībnieki ir līdztiesīgi darījuma dalībnieki un tie var brīvi noteikt savu tiesisko attiecību saturu, ilgumu un citus darījuma noteikumus. Tādējādi Valsts meža dienestam, noskaidrojot jautājumus par medību tiesību nodošanas līgumiem, jāvadās no faktiskajiem apstākļiem, par kuriem iesniegti pierādījumi.

Motīvu daļa

[5] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[6] Starp pieteicēju kā zemes īpašuma medību tiesību īpašnieku un Sporta un atpūtas biedrību "/nosaukums/" kā medību tiesību lietotāju ir noslēgts 2013.gada 26.jūlija līgums Nr.163 par medību tiesību nodošanu. Saskaņā ar līgumu īpašnieks nodod un lietotājs pieņem lietošanā medību tiesības medību iecirkņa organizēšanai /adrese / pagastā īpašumos ar kadastra Nr./numurs A/un kadastra Nr./numurs B/. Valsts meža dienests ir reģistrējis Sporta un atpūtas biedrību "/nosaukums/" medību iecirkni.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicējam piederošās zemes vienības izslēdzamas no Sporta un atpūtas biedrības "/nosaukums/" medību iecirkņa, pamatojoties uz pieteicēja 2021.gada 2.augusta iesniegumu.

[7] Tiesību normās ir noteikts, kādos gadījumos Valsts meža dienests izslēdz zemes vienību no medību iecirkņa platībās. Saskaņā ar Medību noteikumu 20.punktu tie ir šādi apstākļi: spēkā stājies tiesas spriedums, no kura izriet, ka zemes vienība vai tās daļa ir izslēdzama no medību iecirkņa (20.1.apakšpunkts); medību līgumā minētā zemes vienība vai tās daļa vairs neveido medību iecirkni kā vienlaidu platību (20.2.apakšpunkts); beidzies medību līguma termiņš un Valsts meža dienestā nav saņemts medību tiesību īpašnieka, tā pilnvarotas personas vai medību tiesību lietotāja iesniegums un tam pievienoti rakstveida pierādījumi par līguma pagarināšanu (20.3.apakšpunkts); Valsts meža dienests saņēmis medību tiesību īpašnieka, tā pilnvarotas personas vai medību tiesību lietotāja iesniegumu un tam pievienotus rakstveida pierādījumus, kas apliecina, ka medību līgums izbeigts, ievērojot līgumā noteikto kārtību (20.4.apakšpunkts); Valsts meža dienestā no medību tiesību īpašnieka, tā pilnvarotas personas vai medību tiesību lietotāja saņemts iesniegums par medību tiesību īpašnieka, tā pilnvarotas personas vai lietotāja maiņu (20.5.apakšpunkts).

Izskatāmajā gadījumā lietas apstākļi neliecina, ka būtu iestājies Medību noteikumu 20.1., 20.2., 20.3., vai 20.5.apakšpunktā noteiktais gadījums, uz to nenorāda arī pieteicējs.

Vēršoties Valsts meža dienestā, pieteicējs iesniegumam pievienojis 2021.gada 2.augusta paziņojumu Sporta un atpūtas biedrībai "/nosaukums/" par medību tiesību līguma laušanu. Līdz ar to ir apspriežams, vai ir iestājies Medību noteikumu 20.4.apakšpunktā minētais gadījums, proti, Valsts meža dienests pēc iesnieguma saņemšanas pieņem lēmumu par zemes vienības vai tās daļas izslēgšanu no medību iecirkņa, ja Valsts meža dienests saņēmis medību tiesību īpašnieka iesniegumu un tam pievienotus rakstveida pierādījumus, kas apliecina, ka medību līgums izbeigts, ievērojot līgumā noteikto kārtību.

[8] Medību likuma 1.panta 9.punktā noteikts, ka medību tiesības ir tiesības zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam savā zemes gabalā medīt šajā likumā un medības reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Medību tiesības zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs var izmantot pats vai nodot citai personai. Savukārt minētā likuma 29.panta otrajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja medību tiesību īpašnieks medību tiesības nodod citam medību tiesību lietotājam, pušu pienākumus un tiesības nosaka medību tiesību nodošanas līgumā, ciktāl tas nav pretrunā ar šā panta ceturto daļu.

No norādītā izriet, ka medību tiesību izmantošana un saistībā ar šo tiesību izmantošanu noslēgtie līgumi ir civiltiesiska rakstura, līdz ar ko strīdi par šo tiesību izmantošanu ir risināmi civilprocesuālā kārtībā. Tas atzīts arī Senāta judikatūrā, kā to pamatoti norāda Valsts meža dienests (sk. šī sprieduma 4.punktā minētos Senāta nolēmumus).

Ņemot vērā Medību noteikumu 20.4.apakšpunktā noteikto, ir svarīgi, vai Valsts meža dienesta rīcībā pirms lēmuma pieņemšanas bija rakstveida pierādījumi, kas apliecina to, ka medību līgums ir tiesiski izbeigts, proti, ka tas ir izbeigts, ievērojot medību līgumā noteikto kārtību. Turklāt, ievērojot civiltiesiskajās attiecībās pastāvošo līguma pušu privātautonomijas principu, dienestam bija jāaprobežojas ar pārbaudi par to, vai ir ievērota līgumā par medību tiesību nodošanu paredzētā formālā kārtība līguma izbeigšanai, nevis jāatrisina kādus pušu starpā pastāvošus civiltiesiskos strīdus.

[9] Starp pieteicēju un Sporta un atpūtas biedrību "/nosaukums/" noslēgtajā 2013.gada 26.jūlija līgumā Nr.163 tā izbeigšanas kārtība ir paredzēta 4.3.apakšpunktā, kur noteikts, ka līguma darbību var izbeigt pirms termiņa, pusēm savstarpēji labprātīgi vienojoties. No minētā medību līguma punkta vienlaikus izriet tas, ka pieteicējam kā īpašniekam nav piešķirtas tiesības vienpusēji lauzt līgumu. Tas nozīmē, ka, pievienojot iesniegumam paziņojumu par līguma vienpusēju laušanu, pieteicējs nav pievienojis rakstveida pierādījumus, kas apliecina, ka medību līgums izbeigts, ievērojot *līgumā noteikto kārtību*. Līdz ar to neizpildās Medību noteikumu 20.4.apakšpunkta nosacījums zemes vienības vai tās daļas izslēgšanai no medību iecirkņa.

Pieteicējs norāda, ka Civillikums paredz vairākus gadījumus, kad līgums var tikt vienpusēji lauzts jeb uzteikts, kā arī, ka nav atņemamas pieteicēja

tiesības nodrošināt atbilstošu medību veikšanu savā īpašumā. Tiesa vispārīgi piekrīt šādai norādei, taču Medību noteikumu 20.4.apakšpunkta piemērošanai ir svarīgi, lai tiktu ievērota tieši līgumā paredzētā formālā kārtība līguma izbeigšanai. Valsts meža dienestam nav kompetences iesaistīties līgumslēdzēju civiltiesiskajā strīdā par medību tiesībām, atrisinot to par labu kādai no pusēm. Konkrētajā medību līgumā nav paredzēta vienpusēja līguma izbeigšana, tādēļ gadījumā, ja puses rakstveidā nevar vienoties par līguma izbeigšanu, tad pieteicējs saskaņā ar Civillikuma normām var prasīt līguma atcelšanu, vēršoties vispārējās jurisdikcijas tiesā ar attiecīgo prasījumu.

[10] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secina, ka lietā nav konstatējami priekšnoteikumi pieteicēja prasītā labvēlīgā administratīvā akta izdošanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt pilnīgi /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu reģistrētas izmaiņas informācijā par reģistrētu medību iecirkni, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis M.Šļakota